

REDAȚIA
rad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL
entr. Austro-Ungaria :
un an 20 cor. pe $\frac{1}{2}$
10 cor.; pe $\frac{1}{4}$ de an
cor.; pe 1 lună 2 cor.
ri de Dumineacă pe an:
— 4 corone. —
Pentru România și
străinătate pe an:
— 40 franci.
Inscriptie nu se napoatază

ADMINISTRAȚIA:
Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERTIUNILE:

de un sir garmon: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 6 bani de
fiecare publicație.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt să se plăte
înainte în Arad.

Serisori nefrancate nu se
primește.

TRIBUNA POPORULUI

Chestia naționalităților în Dietă

(*) De mult, în Dieta Ungariei s'a urmat o discuție mai interesantă asupra chestiei naționalităților de la 1 Februarie, tot discuția din septembrie a fost discuția din 9 Februarie, Kossuth și Banffy, căci azi Kossuth Ferencz mergea în mană în campania contra Széll, au folosit toate prilegiurile să fie greutăți guvernului, săcându-l îndeosebi pe chestia naționalităților. Așa, că dela 1 Februarie, și venise tu Dieta chestia rentei, și la 9 Februarie, tot despre naționalitate s'a vorbit. Îndeosebi despre români.

Natural, că și ziarele mai ales supra acestei chestii discută. Afără „Magyar Szó”, ziarul lui Banffy, „Egyetértes”, celelalte toate sunt acord, că Széll a repurtat o mare vingere asupra adversarilor săi. Toată Banffy-Kossuth îl va trece, multă vreme, posta să folosească chestia naționalităților ca armă de război, intru a combatte guvernul.

In discuția urmată, culmea s'a pus Vineri, la 9 Februarie, când Széll a reponsat lui Komjáthy.

Eată ce scrie „Alkotmány”, organul partidului clerical, despre această sedință a Dietei :

Campagna turbată, pornită asupra lui Széll cu armele problemelor naționalităților, sfîrșit printre rușinoasă înfrângere. În locul ovationilor întregelui Diete, Széll mai lungit odată la pămînt pe cel ce lăudau; rănilor ce a pricinuit sunt de nașă atât de gravă, că atât Komjáthy, că susținătorul său Banffy multă vreme nu se mai gădească la o nouă acțiune”.

Vineri seara i-s-au făcut apoi Széll ovăziuni și la clubul liberal, el care a luat întâi cuvîntul și l-a lăsat pentru toate, dar mai ales penăchipul cum a susținut interesele maghiare în mijlocul tratărilor privitoare la renta din Brașov, a fost contele Szépponyi. Ziarele dăsemeni îl laudă.

Vom da în altă parte ceea-ce iu ziarele. Aci ținem să accentuăm numai un singur lucru, de mare importanță politică : Toate ziarele, și de cele două susamintite, și ale partidele, afară de frații maghiari, recunosc că în trecut s'a cut o mare greșeală în jurul chestiei naționalităților. Nu i-s-a dat importanță cuvenită, ear cănd a fost pusă ordinea zilei, n'a pus-o nicăi un șuveren cu gând să se resolve în chip vizibil, ci a luat-o ca un mijloc să sperie pe Unguri, cand pentru a produce diversiuni în public prin volnicită și brutalitate conunabile să câștige merite ieftine, au „salvat” Ungurimea din prieldie.

Mărturisirile acestea, cine s'aruncă să tagăduiască, sunt o adevarată revelație.

Rămâne numai ca guvernul acela, dacă într'adevăr ține să se deosească de cele precedente, să dozească și prin fapte că, într'adevăr,

înțelege importanța chestiei naționalităților și are atât ambiția, că și principerea să înceapă o dreaptă rezolvare.

E de constatat însă, că cele ce se petrec, față de noi Români, sunt tot acte de agresiune. Astfel, nu mai departe decât în zilele acestea, pentru purtarea treicolorului au fost osândiți peste două zeci Români. Ear' pe mâne sunt chemați la judecătoria din Baia-de-Criș, trei studenți Români, acuzați că ar fi turburat linia religioasă (?) și nu știu cui, prin faptul încoronării scumpului mormânt dela Tebea.

Și apoi chiar declarația primului ministrului : că a intervenit și la Roma împotriva dlui Dr. V. Lucaci, ce însemnează de fapt altceva, decât tot politica de prigonire, că pe vremea lui Banffy !

Că între naționalități să se observe deci o schimbare de sistem, trebuie să încețeze prigonirile nedrepte, să nu fie tolerați procurorii ca Lăzar dela Alba-Iulia, nici gendarmii cari nebatjocoresc altarul.

Altfel vom susține, că întocmai ca Banffy, Széll confundă și el rigoarea legii cu brutalitatea temerară.

Când vor fi alegerile? O foaie din Budapestă scrie din istorul următoarele:

Cu interesare extra-ordinară de februarie așteaptă membrul partidului liberal timpul viitoarelor alegeri, pe care le dorește fiecare guvernamental pentru a se lipsezi situația. Cei inițiați spun, că alegerile se vor face în Octombrie. Simptomul despre această posibilitate este și aceea, că se și pomenesc numele, care unde vor păsi...

Față cu acestea „Alkotmány” de Dumineca, 11 c. spune: „Noi, pe baza informațiilor noastre așa știm, că noile alegeri se pot aștepta deja în vara viitoare.”

Până atunci va să zică situația va sta tot nelipădită, plină de nesiguranță.

Nouă ni-se pare însă, că timpul alegerilor la noi și el depinde de dezvoltarea stărilor din Austria, precum și de totă politica generale ungare.

Chestia fiumană preocupa mult pe bărbății politici maghiari. Astfel în „Budapesti Hirlap” (dela 10 Februarie) Hodossy Irre, unul din cei mai mari juriști maghiari, scrie o serie de articole pe un ton foarte împăcat cător și favorabil tendențelor Fiumanilor.

Eată cum termină :

„Să restabilim că mai curând întreaga autonomie a Fiumei asigurată legal; Fiume să rămână saeparatum și cruce coronae corporis; fie că o vrea, orașul fiumaghiar; fie însă că mai potrivit organul al marinei și comerțului Ungariei. Atunci Fiume va înflori tot mai mult și va fi eară cel mai scump mărgăritar al statului ungar.”

„Hodánk” (de la 11 Februarie) aduce și ea un articol din peana baronului Kaas. Pledează pentru rezolvarea chestiunii tot în sensul arătat de Hodossy. Căci, zice între altele:

Situată actuală nu mai poate dăinui. Cu cănd ar continua mai mult, cu atât va fi mai rău. Era deja rău cănd s'a apucat Banffy să resolve. Se și poate lăuda că a facut îspravă; dacă am urma însă în direcția aceasta cu politica de prigonire, am incetșenii politica de disensiune.”

Arată însă că Széll va avea grea problemă de rezolvat, deoarece lucrurile sunt foarte înveninate, cu atât mai înveninate, cu cănd va avea să-i implice pe Italiani și pe Ungurii de acolo și mai presus de toate pentru că va trebui să lucreze în multe privințe contrar opiniei publice maghiare sedusă de false diverse naționale.”

Soviniști ridicoli. Polemisând cu „Budapesti Napló”, unde redactorul Vészi scrie că „sistemul lui Széll se impacă în toate cu criteriile cerute de contele Tisza”, sovinistul Bartho Miklós (la „Magyarország” dela 11 c.) se ridică cu putere în contra lui Vészi. Eată de ce. Vészi zice că prin aplicarea dreptă și legilor se pot impăca naționalitățile. Bartho însă cere dă dreptul, că Széll să desfințeze atât legea de naționalitate, că și autonomia bisericelui naționale române.

Când va fi Polónyi — prim-ministr...

Chestia Ghenadie a fost și ea una din chestiile pe care luni de zile „Tribuna” a dus campanie violentă împotriva guvernului presidat de dl Sturdza. Scriau despre fostul metropolit ca despre un sfânt.

Zilele acestea fostul metropolit a adresat „Epocii” o scrisoare. „Drapelul” a publicat acestă scrisoare, pe care ziarele conservatoare o ignorează. Cetățenii dela Sibiu scrisoarea aceasta? Mai susțin și acum că Ghenadie este un bărbat demn, omul răcii și al bisericii, iar cei cari l-au depus din scaun, sălbatici și netrebni?!

Pentru că dacă vor mai susține această atunci ar trebui să confirme și toate retelele ce Ghenadie scrie acum împotriva conservatorilor, pe care asemănăndu-i cu liberalii, zice că sunt mult mai răi!

Rând pe rând „Tribuna” va trebui să retragă tot ce cu atâtă neprecugetare și patimă a scris când cu amestecul ei în certele partidelor politice din România.

Autonomia catolicilor.

Sâmbătă trecută congresul pentru autonomia catolicilor, după ce și-a spus vederile și contele Zichy Nándor, a terminat desbaterea în general asupra proiectelor în sedințe, și s-a trecut la votare.

Proiectul comisiunii de 27 a fost primit în general cu 89 voturi contra 37 pentru desbaterea specială; tot asemenea și cel prezentat de Horánszky Nándor s-a primit și basă pentru desbaterea specială cu 83 contra 50 voturi.

Prin aceasta decizie causa autonomiei catolice s-a pus la odihnă acum pentru multă vreme, căci lucrările în special ale comisiunilor pretind timp indelungat.

Renta în Camera Română.

Eată textul raportului d-lui B. Delavrancea în chestiunea rentei școalelor din Brașov.

Domnilor deputați!

Legea de față isvorăște dintr'un drept real și consacrat de secole, pe care biserică „Sfântului Nicolae” din Brașov l'a avut față de Principatele române în trecut, ear

de mai bine de un sfert de veac față de România. Înainte de Unire, Moldova și Muntenia recunoașaseră, ceea-ce se impune de altădată, că datoresc bisericiei Sfântului Nicolae din Brașov pentru școalele grădiniști române de acolo venituri vechi și diferite folosite în tărîa danilor și asemănămintelor domnești istorice.

In 1868 și în 1875 Parlamentul României a determinat la suma de 38.500 lei anual renta datorită sus ziselor bisericici. Nimeni nu poate săgădui, că renta această nu era un ajutor, nici o datorie prescrisă ce ar fi refăiat dintr-un simț de echitate, ci era și este un drept real neîntrerupt, perpetuu.

Legea pe care guvernul o prezintă d-voastră împrezește dreptul bisericiei Sfântului Nicolae din Brașov.

Acestea pentru capitalul de 962.500 lei rentă de stat 4 la sată, care să producă anual și de veci bisericiei Sfântului Nicolae din Brașov venitul de 38.500 lei.

Intră că primește creditul extra ordinar de 115.500 lei, cred de prisos a stării. Se va plăti, în sfîrșit, o datorie, ce trebuia plătită, și ce sără cuvînt, pentru întărirea datoriilor, la 1895 nu se mai plăti.

Eată acum ce scrie „Gazeta” (nrul de la 11 Februarie):

„Președintele comitetului parochial al bisericiei Sf. Nicolae din Brașov, dl. Vasile Voia, a adresat primului președinte al tribunalului de Ilfov o petiție, în care, pe baza deciziei amintitului comitet parochial declară în numele acestuia, că și retrage acuzația, ce a intentat-o statului român pentru plata rentei, după ce statul român s-a obligat să depună la cassa centrală a statului din Budapestă un titlu de rentă română perpetuă pentru un capital de 962.500 lei, producând o rentă anuală de 38.500 lei pe numele bisericiei Sf. Nicolae din Brașov pentru întreținerea gimnasiului și a școalei reale gr. or. române din Brașov în organizația lor actuală; și s-a obligat mai departe să plătească renta datorită pe cei trei ani din urmă în sumă de 115.500 lei. În fine declară, că comitetul parochial al bisericiei Sf. Nicolae își conservă drepturile sale contra statului român în casă, venitul capitalului consemnat nu se va plăti regulat și la timp comitetului parochial al bisericiei Sf. Nicolae în contul școalelor menționate, așa cum ele sunt azi organizate, precum și dacă nu se va plăti suma de 115.500 lei ce reprezintă venitul pe cei trei ani din urmă”.

Si în privința aceasta avem o satisfacție: când s-a intentat procesul, regretatul Diamandi Manole și dl. G. B. Pop protestaseră în contra d-lui Voia, arătând în ziarul nostru, că porنوarea procesului este un abus și n'are nici un rost.

In ședința de la 28 Ianuarie (9 Februarie) s'a inceput apoi în Camera Română discuția asupra proiectului de lege privitor la rentă. Au vorbit d-nii I. Brătianu și N. Saveanu și Delavrancea. A doua zi apoi, după vorbirea d-lui Take Ionescu, Camera a votat proiectul, cu 94 voturi contra 6.

Presă maghiară

și

Chestia naționalităților.

„Alkotmány”, organul clericalilor, în numărul de la 10 Februarie scrie :

In discuția asupra proiectului de budget, după cum se știe, până acum nu

atât chestiile financiare său dezbătut, ci și să adus pe tapet gravitatea națională. Széll Kálmán a răspuns; pur și simplu l'a căzut în picioare pe Kossuth Béla, care s-a retras cu neșpușă rusine. Nici chiar Kossuth Ferenc nu voia să se solidariseze cu dënsul, cel puțin să a declarat înaintea mai multor deputați. Aceasta uns la mănu! A doua este *victoria partidului poporului*. Partidul poporului a fost adesea intenționat de către *țările naționale bisericești* (jocăratu nemzetiseg kke) și *proprietatea de dreptate și echitate*. Vechea însă și păcatul (guvernul Făfăsy), care ținea lemnul paterei, a grubit să ne esclonizeze însă și să ne denunțe îngăintea opiniei publice maghiare; vestea că suntem în contra vieții de stat, că pactem cu naționalitățile cîrora vom să le vindem patria. Azi Széll a desvăluit în Disția politica dreptății. Dicta înfringă aclama. *Victoria primului ministrului este deci totdeodată și victoria partidului poporului. Ează ce trebuie să s constată.*

Budapești Hirlap“ serie:

Politica națională. Despre tema aceasta a vorbit azi Széll Kálmán și un o în spiritul stat de fericita, că întreaga Dicta-șa zicând manifesta cu sgemeț, că răver- sarit cări provocaseră declarăriile, aproape su crut iertare.

Să recunoastem, că poate ar fi mai bine, pentru noi, că din Ungaria, ca în chestia aceasta să facem că mai mult și să vorbim căt mai puțin. Intățea joiă însă, în care în contra Ungurimelui au înarmat pe Croați cu o pagină albă, pe Români și Sérbi cu autonomie bisericășă națională, pe toate naționalitățile cu o legătura națională liberală și sentimentală; pe români și (și în România) națională și sunt prigorate cu foc și subie, — e lucru mare, trebuie o deosebită însușire de bărbat de stat, prevedere, perseveranță, temperanță și răbdare într'u tratarea norocoasă a acestei chestiuni.

... Si în urechile noastre sună căt odată căutul de sirenă despre — *absolutismul maghiar*. Om serios însă, care nu e dilețent în politică și care nu se lăsa răpit de temperamentul seu voinic într'u a țese iluzioni, mai poate oare vorbi serios, astăzi și succes, despre absolutism? *Absolutismul nu-i forma de guvernare a nouă* veac. Pădurile mai inferioare ale populaționilor sunt răsolite de chăstii economice și sociale. Cine, în asemenea împregătoră, ar mai puțin încădere în mijlociește învechite ale guvernării brute, volnice și teroristice? Si dacă s'ar mai încredința, așa în general, cine să aibă spe ranțe într'un absolutism maghiar fără dinastie maghiară?

Sub titlul „*Politica silnicilor*“ ziarul „Magyarország“ dela 10 Februarie publică urmatorul prim-articol:

„Un mare humbug“ politic a explodat azi (joi, 1. feb.) în camera deputașilor: *chestia umflă a naționalităților*. Epoca guvernării apus Bánffy a avut trebuință de un mars, prin care să își acopere goleștarea voievodă sistematică. Drept mars a avut și și serviciul chestiile naționalităților, prin care tentația, intenționat și necurmat său să spărse și să amețească opinia publică, și astfel să doa în răsărite. I-să fă ut guvernului Pánfy împotriva, că e așa și așa de sovinist, că ce mărtare și cu căte energie de fir propăgă interelește. Imagine și striveste că ce misiune a naționalităților nemaghiare. Ei și rezultatul propriu al acestel — țără Indoială brutale — politice a fost, că, cauza răsuvi maghiare și în teresete statul național cu nici un pas năle-a promovat, din contră o enormă ură și un înăbusit dor de răsunare a în grămadă în inimi naționalităților — împotriva zonăstră. Ei și sunet, când guvernul „sovinist“ era în dooga căderii, în cor reașoană profecțiile pentru a seduce și a intimida opinia publică, că adică de loc ce cădă guvernul Bánffy, deodată apoi o să se trăzească totuști naționalități, o să se incuragleze, neavând să simtă spăsirea „marți de fir“, și în est-med deșteptate și aliate, naționalitățile

leodată vor răsturna elderea milenară a statului național maghiar, care că până atunci cum se stie, numai mănu paternică a lui Bánffy Dezső a ținut-o în echilibru. Deșteptă profeta lăsată în deșumăna voia să se împlimășă. Ce i crește, că și străbucă destul de neplăcut pe tri cîteva vîsu să reactiveze sistemul săuicii. Ce era de făut? Dică nu există chestie de naționalități, atunci ea trebuie creata. Totușă nu se găsește căte-un țesător valah ori slavoc, care să tipă căsă una eară acesto tipă, făcă să fie în formă de rost, ori ca armă de ziar, trebucă unde drăguțevimierit ce sădă lumea. Lasă să vadă unuia și ce grozăție însușire a ajuns statelor ungare prin căterea găverulei Bánffy.

„Secta pentru naționalitate“ aici dislocată din proprie diligență și adunat asemenea apărării numitoare — vră trezăci și inci. Astăzi apăi au fost grupate și asențate în contra guvernului actual ca prin astăzi să-și facă ca rău și mijlocoș pentru trădarea acesta și pentru pregătirea răsuveriernă triumfante a Bánffy-șilor.

Ei și astăzi propriamente al acestel umflări a chesnelui naționalităților se îndepărta împotriva ideii independentiste. Se colinde într-o dușman al acestel idei, Bánffy Dezső, a știat foarte bine, ce face. Orice lucru, care să îl se încercă în sine a naționalității să devină într-o sa nemerență, e foarte roșu, pentru a mișca o apărăție națională la delinătarea drepturilor ei, pentru a îl frângă vizionarea și să îl stabilească rezistență. Pentru astăzi a adunat Bánffy Dezső în casă și în mare chisinau națională apărător. Astăzi a fost preparată și de astă-dată astăzi mare campanie, după căderea lui cu scăzut, ca să despărțește nașunile de acele drepturi și împărăte, pe care și păcă securi le-a erăt într-oarece în sine, ca începe să se treză și să producă în acel seara agau de-erăt, pe care Bánffy și alțienii săi îl-l pregătesc în trecuri și a îl pregăti puține și pentru vîntoc.

Pentru astăzi nu bătrânu nici, că această mare comedie să spargă astăzi, din punct de ținut ministru-potrivit Széll a arătat astăzi, că lucrările proiecte atât de promisiuoase, în ceea mai mare parte nici nu s-au petrecut, iară dacă s'au înțepătat, apoi acelea au fost niște „lucruri mică și morăute“. Ei și aceste lucru mărunte nu merita, în adesea, din capătul național să perhoreșeze căci, care conduce spre deplinătatea vieții sale de stat și în retragerea deșvășită a dreptului ei de liberă disposiție.

Prin aceasta nu vom să nevină căstigașă chestiile naționaliste. De căt că modelul de rezolvare a astăzi, nu este o creață de iugurta națională lui Bánffy. Silvia strivirea fără erăt, încărcătură bruscă nu pot să aibă alt rezultat, decât ură și înșiruirea ceea ce să și ajuncă; și nu ne înșirăm dacă spomenem, că buhoiu adunat cu atât de mare diligență, în mare parte, este rezultatul rezoluției astăzi sistem. Timp de patru ani, căt Bánffy și-a exercitat sistemul seu propriu, nici cu un pas n-am mers înapoi în ce priere rezolvarea chăstii națională și ba chiar paternă destrutive. Ura și odiul împotriva națională maghiare și a statului maghiar, s'au sporit.

Dară există de făt chestie de naționalități, aceasta se poate mărtuni, în mare parte, politicei regimului și căt lui Tisza și Bánffy, care politica timp de 30 de ani băcesc și-a cîntat popularitatea în erături fară pret și în producția de silnicie cărăi aveadă sprijină orășel. Foarte corect a spus-o azi Széll Kálmán, că nu putem rezoluție, ci iuberei atracțivă trebuie să se rezolvă astăzi cu chestia naționalităților. În terga camorii, apăcepe fără oscilare, a aprobat și a primit de a să acesă și enunțătuse, și prin aceasta politica de silnicie a lui Bánffy și-a primit invitația de grăfic.

Revista externă.

Înțelegerea franco-germană în Asia mică. • *Noua Vremea* anunță din Constanța:

Acum decurând a fost încheiată convenția între compații franceze și germane privitor la calafată „Smyrna-Afium-Karahisar“, care fapt va avea urmări foarte importante. În virtutea acestor convenții drumul de feră german din Asia-mică va fi legat ca susținută călărită franceză. Ambă compații se resboiuă pînă acuma în mod invărgunat. Când legătura va fi rea-

să, tăie mărfurile, ce se expediază de la Konie în Europa, vor trece în partea covîrșitoare prin Smyrna, iar apoi prin Bosphor. Transportul în modul acesta va fi mult mai ieftin.

Altă panamă în Arad.

În românil de eri al feil locale Arad și Kislövitz ceterum, că în Arad cardă să dată de urmă unei mari defraudări, la oficiul de romă și s. re. din loc. Făptuitorul, — „patruț“, bine înțeleas, — este cunoscut deja. Dar vîo opt ani funcționează la acest oficiu, că controlor la cîndva, dar numărul său nu-i spune de căt inițialele numărul G. L.

Din pagîba ce a primit-o statul, pînă acum s'a constatat infra de 35.374 rublor, sau și 1109 saci goi, care în baza exprimată facă: 8.174 corvine și 63 fileri.

La ascultare defraudantul și-a recu-noscut faptul, care a săvîrat o astfel, că din fi căre nou transport de sare punea la o parte o anumita cantitate și apoi o vîndea în ascuns. Astăzi a succes său, că a falsificat cările, în care se introducea sare nou sădită, ear săcă-asa zice — la împăratul pe la cunoscăt; nu stie însă la care anume, pentru că n'a purtat socoteala de-are astăzi.

Constatându-se faptul, directia finanțiară l-a suspendat din post numai decât să a săvîrat la procuror erătare în contra lui, pentru defraudare în oficiu și penitru falsificare de acte publice. Noul defraudant e înșură și tată a trei copii.

La săvîrșirea erătării a fost impins de patru, că lă placea să cheltuiască mai mult decât egomisia.

Nă mai începe Indoială, că Aradul vine să stea ca cel distanță între orașele păduriste ungurești.

Răsboiul buro-nglezez.

Despre lupta de la Tugă, că Buller trăcea Tugă, se publică acum următoarea enunțare:

Englezii au părăsitus pâna la Waalkrantz, unde 50 de Buri au rămas pâna când Englezii s-au urcat în virful dealului și numai după aceea s'au dăruit. Jumătate din ei erau oameni indigeni înarmați. Așa se pare, că înaintarea prefăcută a Englezilor Buri multă vreme au lăsat-o în serios, caci toată puterea armată și au murit de la Waalkrantz spre Englezii, ale căror baterii porniseră înainte nerabdatoare și au ajuns în focul a două tunuri „Creuzot.“ Atunci Buller la moment a comandat retragerea. O bombă engleză a căzut într'u furgon cu cărășe, care a explodat imediat. O altă cără spune, că Englezii nu s'au miscat de loc înainte din locurile, ce le aveau mai nante.

Despre puterea armată a Englezilor este se telegrafează din Londra cu datul 8 Februarie: Azi în Camera comunelor secretarul de stat în ministerul de răsboi Wynnham a constatat, că de la începutul războiului 2283 soldați au dispărut. A spus apoi, că peste trei săptămâni 180.000 de oameni vor pleca în Africa-sudică. Acești se compusă din următoarele trupe: Regulare: 126.000; de la marină: 1000 oameni; altă milă: 9000; știre yeomanry: 5000; voluntari: 10.000 și trupe din colonii: 26.000 de oameni. Să mai hătărit — zice Wynnham — că la numărul acesta se vor aduna: 17 batalioane milie și 3000 yeomanry. Astfel suma întreaga de brațe, ce se trimite în Africa, este: 194.000.

Un alt secretar de stat, Brodrick, a raportat căreia, că în urma invaziilor lor din România și Egipet s'au transportat în sudul Africii 5 tunuri Maxim pe securi. Englezilor, că în locul acestora Anglia va trimite altă în Egipt. Un vas de răsboiu anume

„Herzog“ banuit fiind de contrabanda, fost definit și transportat la Durban. La tunuri guvernului englez însă vasul a fost bătut, căci nu conținea nici tunuri, nici de armă și fiind că a intervenit în cauză și guvernul Germaniei.

Despre lupta lui Magdonald în preajma orășului Kimberley se depășează următoare:

Pe pînă cel mai nordic al munților care Magdonald l'a tinut ocupat, Buri au dus opt tunuri de căte 7 fanți; dar în artillerie. Buri au lăsat un foc de 1000 de artile ingrozitor în contra Englezilor, care au lăsat de pe dealul care domina vîntul (receră peste apă).

Între acestea și pe apă s'a petrecut luptă desprăzuită între Eglezi și între Buri. Magdonald ar fi avut nevoie ajutorare ca să înconjoare pe inimic; deosebitul lui Methuen, ca imediat să-l trimiți trupe nouă. Methuen a trimis imediat Babington din Modder-River cu trupe de cavalerie și cu două baterii. Ce s'a întâmplat cu Bington și trupele nouă, e o enigma care încă nimeni n'a deslegat-o. Babington care ar fi avut destulă vreme să sosesc în ajutorul lui Magdonald, nu s'a prezintat. Înălță azi din mențină (Joi) Magdonald și-a apărut cu desprăzură poziția de luptă, și cred că ar fi putut o păstra, dar azi înainte amiază a primit ordin de la Methuen, să retragă imediat cu întreaga armată din de pe Modder-River.

Agentul „Reuter“ își raportează de Springfield:

Era peste patină cu trupele engleze să stea în partea nordică a Tigris. Trupele de ajutor trimise de Britanici, s'au dus de-a dreptul spre samă, însă din pînă că colinele la stânga Bra-kontein sunt foarte fatrite de Buri. Trupele engleze n'au putut de loc să înainteze decât număr expunăndu-se unei primejdie perdeți foarte mari Burii nei întreruptă bătălie, bătălie engleză. Canonada a atât de îngrozitoare, că comandanțul erăt a fost săli să-și retragă trupele, nefinind un chip de înaintare, de-oarece n'au putut să resistă puterii înconjoare și bătăliei din partea Burilor.

Cu datul 10 Februarie se telegraftă din Bruxelles:

„Întreaga oștirea lui Buller a retrăs deja pînă rîul Tugă. E generala părere, că Buller nu va reîncerca să desprezireze Ladysmithul, va căuta să străbate cu armata statul liber Oranje. Joubert însă a întotdeauna mesajile ca să întărescă hotărul acestul stat. Deja sunt la granița Oranjei peste 40.000 de Buri.“

Cu același dat se vedește din Londra că comandanțul suprem al oștirii engleze, lordul Roberts de presintă se la Morder-River.

Apel

Cătră toți P. T. D. autorii de opere literare și științifice și cătră toți iubitorii de cultură și progres.

Marele Archimede a esclamat într-o pătră: „Da mihi ubi consisterem, et regnabo!“ Nol zicem astăzi: „Da regnabo!“ române confesionale toate cele de aici și aceasta va reforma societatea românească!“

Pătrunși de importanță, ce opere avea o școală confesională română și neamul nostru, învățătorii ortodocși și mari din școlile protopopiale ale de la București și Suceava sunt de acord că într-o revoluție, să fie nevoie pentru progresul cultural, în scopul că de aici să se redescoperă poporul român binecuvântat și ricicat emenești.

Neajunsurile (materiale) însă și piedici între realizarea nobililor obiectivelor noastre; de acela întrăsim și aci incomoda, sau poate chiar a molesă

„BIHOREANA“ inst. de credit și economii societate pe acții în Oradea-mare.

CONVOCARE.

Domnii actionari ai institutului de credit și economii „Bihoreana“, societate pe acții, în Oradea-mare conform dispoziției §-ului 19 din statută, se invită

la prima adunare generală ordinară

care se va ține în Oradea-mare la 8 Martie 1900 st. n. la 10 ore înainte de mezozi în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt următoarele:

1. Alegerea a trei scrutinatori pentru actele de alegeri și a trei membri pentru verificarea procesului verbal.
2. Raportul anual al direcției.
3. Raportul comitetului de revizuire despre examinarea contului anual, a bilanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului.
4. Stabilirea bilanțului anual și deliberarea asupra împărțirei profitului curat.
5. Fixarea prețului marcelor de prezență pe anul 1900.
6. Determinarea scopului spre care, la propunerea direcției, este să se întrebuiță suma amintită în §-ul 61 punctul f.
7. Alegerea a doi membri în direcție pe 2 ani.
8. Alegerea a 5 membri în comitetul de revizuire pe 3 ani conform §-ului 57 din statută.

Se atrage atenția domnilor actionari la următoarele dispoziții din statută:

§ 24. Pentru folosirea dreptului de vot se recere, ca actionarul să fie trecut ca proprietar al acțiilor sale în cărțile institutului cel puțin 6 luni înainte de adunare și cu una zi înainte de aceasta să depuna pe lângă revers la direcție institutului, respective la locurile designate de direcție, acțiile sale, eventual și dovezile de plenipotență.

Acțiile depuse la locurile designate de direcție, se vor lua în considerare numai în cît reversalul despre depunere, cel mult în ziua primei reuniuni adunării generale să adepus la institut.

In legătură cu dispozițiile §-ului 24. din statută, avem onoare să notifica, că în ședința plenară direcțională ținută la 24 Ianuarie 1900, pe cînd se tru depunerea, respective primirea acțiilor și edarea documentelor despre depunere s'a designat în acest an, respective au fost rugate institutelor Albina, Victoria, Silvania, Economul, Oraviciana și Patria.

Oradea-mare, 24 Ianuarie 1900.

Directiunea institutului.

Debit.	Contul bilanțului				Credit.
21	Cassa în număr	Cor. 11224	fl. 30	1	Capital social
2	Capital neversat	129714	08	4	Fondul de rezervă
9	Cambii de bancă	547245	22	24	Spese de fondare
11	Cambii cu acop. hipotecare	126866	70	7	Depunerile spre fructificare
13	Credite hipotecare	121133	20	29	Depozite de cassă
15	Credite de cont-curent	30279	90	36	Saldul intereselor transit
17	Credite pe efecte	6522	—		Profit net
19	Credite personale	4783	—		387711
34	Capitale elocate la alte institute	23079	48		
25	Mobilier	4538.30			
30	10% descriere	453.84	4084	46	
33	Diverse conturi debitoare	921	88		
		1005854	22		1005854

Oradea-mare, 31 Decembrie 1899.

Dr. Coriolan Pap m. p., director executiv.

Iosif Diamandi m. p., comptabil.

Directiunea:

Iosif Roman m. p. Nicolau Zigre m. p., v.-președinte. Iosif Vulcan m. p., președinte. Moise Nyes m. p.

Iosif Moldovan m. p. Andrei Horvath m. p. Petru Păntea m. p. Dr. Nicolae Popovici m. p. Antoniu Palladi m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul present și l-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Oradea-mare, 24 Ianuarie 1900.

Comitetul de revizuire:

Samuil Ciceronescu m. p. Sava Raiu m. p. Toma Pacala m. p. președinte. Dr. Ioan Buna, m. p.

Debit	Contul profitului și a pierderilor				Credit
8	Interese după depunerile	Cor. 11928	fl. 62	10	Interese de la cambii de bancă
31	10% dare după interese de depunerile	1192	88	12	" " " cu acoperire hipotecară
32	Contribuție	4136	78	14	Interese de la cred. hipot.
27	Salarii	10403	30	18	" " " pe efecte
26	Spese curente (porto, luminat, incalzit etc.)	2716	62	20	" " " person.
28	Chirie	1924	24	16	" de cont curent
25	Descriere din mobilier	453	84	35	" după cap. eloc. la alte inst. (70% scut. de dare)
	Profit net	37711	38	22	Provisiune
				23	3894
				30	Interese de întârziere a acționarilor
				3	1931
		70467	66		70467

Oradea-mare, 31 Decembrie 1899.

Dr. Coriolan Pap m. p., director executiv

Iosif Diamandi m. p., comptabil.

DIRECTIUNEA:

Iosif Roman m. p. Nicolau Zigre m. p., v. președinte. Iosif Vulcan m. p., președinte. Moise Nyes m. p.

Iosif Moldovan m. p. Andrei Horvath m. p. Petru Păntea m. p. Dr. Nicolae Popovici m. p. Antoniu Palladi m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul present și l-am aflat în deplină regulă și în consonanță cu registrele institutului.

Oradea-mare, 24 Ianuarie 1900.

411 1—1

Comitetul de revizuire:

Samuil Ciceronescu m. p. Sava Raiu m. p. Toma Pacala m. p. președinte. Dr. Ioan Buna m. p.